

u vrijeme odlaska iz luke znati da se sprema nevrijeme. Međutim u metereološkom izvještaju u 17,15 sati bilo je najavljeno približavanje jakog lokalnog nevremena. Zapovjednik je morao znati za ovaj izvještaj, i bio je dužan prekontrolirati smještaj tereta i pojačati njegovo osiguranje. Ovo je tim više bio dužan što je barometar između 17 i 19 sati osjetno pao. Brod je naišao na oluju oko 22 sata. Sud smatra da oluja od 10 do 11 Beauforta u zimskoj sezoni na Mediteranu na sektoru između Marseille-a i Orana, gdje se brod nalazio, nije nepredvidiva pojava, pa je zapovjednik, naročito obzirom na iznesene okolnosti, morao poduzeti odgovarajuće mjere osiguranja, što je međutim propustio. O višoj sili bi se moglo raditi samo onda kada bi se moglo dokazati da je događaj bio nepredvidiv, ili da bi sve mjere osiguranja ostale bezuspješne. U konkretnom slučaju nije se radilo ni o jednom ni o drugom.

/DMF, 1964, str.93/

B.J.

APELACIONI SUD, Aix

Presuda od 21.XI 1963.

Ets Remade c/a Cie commerciales
camerounaise, zapovjednici bro-
dova "Croce-Italo" i Sté Croce
Italo

Kupoprodaja FOB uz predočenje dokumenata - Razrješenje ugovora - Naknada štete - Plaćanje kupovnine - Odnos broдача prema prodavaocu - Kupac je dužan platiti kupovninu kad mu se predoče dokumenti, ako u kontradiktornom postupku utvrdi da roba u vrijeme ukroaja nije imala ugovoreni kvalitet, i ako u kratkom roku ne podnese tužbu - Ne može se smatrati pravovremenim zahtjev podnesen u formi protutužbe nakon godinu dana od dana isporuke - Ne može se tražiti razrješenje ugovora zbog mane robe, ako za vrijeme sklapanja ugovora roba nije bila individualizirana nego samo generički ugovorena - Kupac ima pravo na naknadu štete zbog neizvršenja ugovornih obveza prodavaoca samo pod pretpostavkom ako dokaže da prodavalac nije izvršio svoju obvezu - Brođari nisu u nikakvom pravnom odnosu s FOB prodavaocem

Jedna kamerunska firma kupila je od francuskog poduzeća 350.000 kutija koncentrata rajčica. Ugovor je sklopljen pod uvjetima FOB uz predočenje dokumenata. Prodavalac je dobio kupcu robu, ali ovaj odbije plaćanje kupovnine jer da je roba stigla u pokvarenom stanju, pa

su nadležni organi zabranili njenu upotrebu. Prodavalac tuži kupca i vozara za naknadu štete. Kupac diže protutužbeni zahtjev za naknadu štete koja mu je prouzrokovana dobavom pokvarene robe.

Prvostepeni sud je vozara oslobodio, tužitelju odbio tužbeni zahtjev, a kupcu djelomično priznao naknadu štete. Protiv ove presude žalje se i kupac i prodavalac.

Drugostepeni sud je potvrdio prvostepenu presudu u dijelu koji se odnosi na vozara, a što se tiče odnosa kupca i prodavaoca, kupca je odbio, a prodavaocu priznao tužbeni zahtjev.

Sudovi su suglasni da između prodavaoca i brodara nije nastupio nikakav pravni odnos, pa se nisu ni upuštali u raspravljanje o eventualnoj brodarovoj odgovornosti za kvar tereta.

Prodavalac navodi da je kupac bio dužan platiti kupovninu uz predočenje dokumenata prije prigovora na kvalitet robe. On je u stvari podnio prigovor tek nakon godinu dana, i to u formi protutužbe. Ekspertizu o stanju robe, koju je pribavio kupac, prodavalac ne smatra pravovaljanom, jer da nije bilo izvrženja u kontradiktornom postupku, te da nije dokazano da li je roba bila pokvarena prije ukrcanja, ili je kvar nastao tokom putovanja.

Kupac naprotiv tvrdi da je ekspertizom dokazao da je roba bila pokvarena prije ukrcanja na brod, te da nije vezan rokom protesta, budući da se radi o razrješenju ugovora radi zablude o sadržaju stvari koja je bila predmet ugovaranja. Kupac je imao pravo uskratiti isplatu kupovnine, jer prodavalac nije izvršio svoju ugovornu obvezu.

Sud je zauzeo slijedeća bitna stajališta:

Kupac je, obzirom na uvjete sklopljenog ugovora, bio dužan platiti kupovninu čim su mu dokumenti bili predočeni, ako nije dokazao u kontradiktornom postupku da je roba u vrijeme ukrcanja imala takve mane koje su ju činile nesposobnom za upotrebu, i da je u kratkom vremenu podnio tužbu za razrješenje ugovora, ili za vraćanje plaćene kupovnine. Kupac nije postupio ni na jedan od ovih načina. Kad bi se i prihvatilo stajalište da njegova protutužba za naknadu štete u stvari sadrži zahtjev za razrješenje ugovora, taj zahtjev ne bi bio na zakonu osnovan, jer je prekasno podnesen. Tačno je što tvrdi kupac da za razrješenje ugovora zbog zablude o stvari koja je bila predmet ugovaranja nije propisan nikakav rok, ali sud ipak drži da se u konkretnom slučaju o tome ne radi. Da bi se moglo govoriti o takvoj

zabludi, potrebno je da je stvar u vrijeme sklapanja ugovora individualizirana. U ovom slučaju toga nije bilo. Stranke su samo generički ugovorile robu. Individualizacija je nastupila tek kad je teret bio ukrcaan na brod. Prema tome kupac se ne može pozivati na zabludu kod sklapanja ugovora, nego samo na nepotpuno izvršenje ugovornih obveza od strane prodavaoca. Ovaj drugi prigovor daje mu načelno pravo da uskrati isplatu kupovnine, ali samo pod gore navedenim pretpostavkama. Sud međutim smatra da kupac nije uspio dokazati da prodavalac nije udovoljio svojoj obvezi. Zaista je utvrđeno da su neke kutije robe bile pokvarene, ali iz provedenog postupka nije se moglo steći uvjerenje da je i ostala roba imala takve mane, te da se nije pokvarila tokom puta, ili za vrijeme dugog ležanja na skladištu u tropskom kraju. Radi ovih razloga sud je stao na stajalište da je prodavalac u pravu, te je donio presudu kako je gore navedeno.

/DMF, 1963, str. 215/

B.J.

APELACIONI SUD, Rouen

Presuda od 30. III 1963.

Sté Belly Fils et Cie c/a Sté
d'importation et de commission

CIF kupoprodaja - Raskid ugovora radi promjene carinskih propisa - Pojam carinskog režima - Obijesno parničenje

Stranke su sklopile ugovor o kupoprodaji 20 tona kave iz Gvineje u Francusku. Kupac je u formularu ugovora strojem umetnuo klauzulu da će se ugovor raskinuti u slučaju promjene carinskog režima ili više sile. Prodavalac je na ovo pristao, i pravovaljanost klauzule među strankama nije sporna. Sporno je njeno značenje. Dok još nije bila dobavljena čitava ugovorna količina robe, francuska vlada je izdala naredbu prema kojoj je bilo potrebno da se za uvoz kave iz Gvineje dobije posebna dozvola. Dio tereta koji je prodavalac isporučio nakon ove naredbe, kupac je odbio preuzeti, ali ga je, zadržavajući pravo raskida ugovora, uskladištio na svom skladištu, nadajući se da će mu prodavalac, u primjerenom roku, pribaviti potrebnu dozvolu. Kako prodavalac to nije bio u stanju učiniti, kupac je odustao od ugovora.

Prodavalac tuži kupca za neknađu štete u razlici između ugovorene cijene i one koja je postignuta neknađnom prodajom robe trećim osobama. Kupac se svoje strane diže protutužbu za troškove uskladištenja.